

Christian Wunderlich

Mats a Matilda

Veľké priateľstvo

S ilustráciami
Anne Hofmannovej

bambôk

Christian Wunderlich

Mats a Matilda

Veľké priateľstvo

S ilustráciami

Anne Hofmannovej

Autor **Christian Wunderlich** sa ako dieťa schovával rovnako rád ako Mats Píp a Matilda Strašivtáková. Už ako pätnásťročný stál v žiare reflektorov, tak ako obaja naši hrdinovia na pódiumoch divadla v Tentočkove. Dokáže pochopiť Matsov strach z lietania a Matildinu zvedavosť a žije uprostred klenotnice slov, v ktorej sa nachádza aktuálne sedemtisíc kníh. Na jednom slnečnicovom poli pred mnohými rokmi objavil Matildu Strašivtákovú a spísal jej príbeh.

Pre moju mamu

Ilustrátorka **Anne Hofmannová** študovala vizuálnu komunikáciu najmä na vysokej škole umení v Berlíne, ale trochu aj v Kolíne a Rotterdame. Maľuje obrázky do animovaných filmov a kníh a miluje napínavé príbehy.

Žije a pracuje pred bránami Berlína v malom domčeku pod veľmi veľkým orechom.

*Venujem svojim úžasným súrodencom a našim cestám
na nečakané i dôverne známe miesta*

OBSAH

1. kapitola

5 Slniečnicové pole

2. kapitola

23 Labyrint dlhých chodníčkov

3. kapitola

43 Ríša nápadov

4. kapitola

79 Dychčiaci vlak

5. kapitola

92 Cirkus Senzacionissimus

6. kapitola

118 Rozprávkový les

7. kapitola

135 Svet pod zemou

8. kapitola

159 Tentočkovo

9. kapitola

182 Ľadové rokliny

10. kapitola

213 Hyggingen

1. KAPITOLA

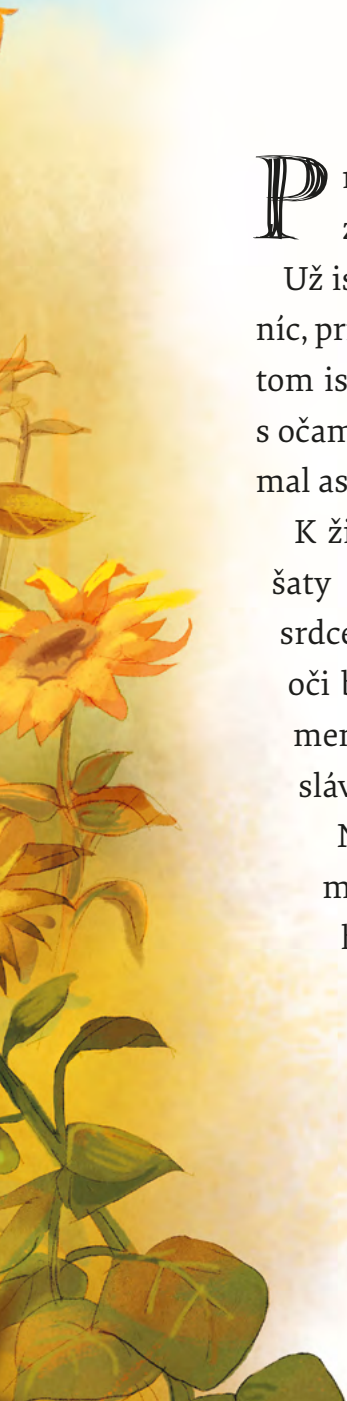
Slniečnicové pole

Prvé, čo Matilda Strašivtáková vo svojom živote začula, bol tlkot jej vlastného srdca.

Už istý čas stála uprostred šireho poľa plného slnečníc, priviazaná o vetrom ošľahaný drevený kôl, stále na tom istom mieste. Bola úplne normálnou strašiačkou s očami z dvoch uhlíkov a s nosom z mrkvy, akú si všim mal asi len vietor a možno počasie.

K životu sa Matilda prebudila až vtedy, keď jej na šaty s trakmi gazdova sedemročná vnučka prišla srdce zo zlatej látky. Pehy dievčatka a jeho modré oči boli to prvé, čo kedy Matilda videla. „Krstím ťa menom Matilda Strašivtáková,“ povedalo dievčatko slávnostne. A tak prišla Matilda k svojmu menu.

Na tvári cítila teplé lúče slnka. Nadýchla sa kvetmi prevoňaného letného vzduchu a s úžasom hľadela na nekonečné nebo s bielymi fliačkami oblakov. Keď dievčatko maľovalo popod strašiačkin mrkvový nos načerveno zamazaným ukazovákom čiarku, štekľilo ju to tak veľmi,

že sa musela usmiať. To bolo prvý raz, čo sa usmiala. Od toho momentu to robí stále, pretože dievčatko jej na tvár namaľovalo široké, trochu roztrasene sa usmievajúce ústa z jahodového lekváru.

Áno, život bol pre Matildu Strašivtákovú od samého začiatku úchvatný a, ach, ako veľmi ho milovala! V hlave síce mala len samú slamu, no aj tak bola plná myšlienok, nápadov a snov. Nevedela však, akú má v tomto živote úlohu.

Keď Matilda vysoko nad sebou zbadala vrany, zamávala im. „Pridaj sa k nám!“ volali. Napodobňovala teda pohyby krídel, od zeme sa však neodlepila ani na centimeter.

„Nemôžem!“ zavolala za nimi a hneď nato si s úľakom prikryla rukou ústa. Vtedy Matilda prvýkrát začula svoj vlastný hlas.

Potom sa začala smiať, volala: „Ahoj, nebo!“ a „Ahojte, oblaky!“, a tešila sa tak veľmi, že vrany len krútili hlavami a naznačovali, že jej švitorí.

Keď Matilda uvidela po zemi cupitať hraboše, tiež sa chcela rozbehnúť, od svojho dreveného kola sa však nepohla ani na centimeter.

„Pod' s nami!“ volali na ňu hraboše. Matilda vrtela hlavou na všetky strany. Čo ju to tu drží na mieste? Začala hýbať nohami ešte rýchlejšie. Kôl sa síce kýval a triasol, no aj tak to Matilda napokon musela vzdať.

„Nemôžem!“ zavolala za hrabošmi. Ach, aké krásne by bolo uvidieť raz celú Zem, pomyslela si. Vtom sa jej kôl vyvrátil dopredu a ona pristála tvárou v blate. „Mmmmm, mmm,“ mumlala nadšene, čo znamenalo niečo ako: „Ahoj, zem!“

Dievčatko

V to leto bývala Matilda najšťastnejšia vtedy, keď ju navštívila malá gazdova vnučka. Toto dievčatko bolo jediným stvorením, ktoré si ju všimalo. Veselo štebotalo, samopašne okolo nej tancovalo, spievalo smiešne pesničky, rozprávalo tajuplné príbehy a správalo sa k strašiačke tak, ako keby bola človekom. Vďaka svojej fantázii Matilde vykreslilo svet v tých najpestrejších farbách.

„Hlboko pod zemou existuje miesto, kde sa môžeš celý deň iba hrať,“ rozprávalo, zatiaľ čo zo sedmokrások plietlo venček do vlasov. „A na svete je aj také mesto, v ktorom na stromoch rastú pečené jablká. A je aj také kráľovstvo, v ktorom existujú len tie veci, ktoré si predstavuje kráľovná.“ Takto si vymýšľalo a fantazírovalo dievčatko o širom svete. A Matilda stála, načúvala a usmievala sa a predstavovala si, aké by bolo krásne vidieť všetky tie neobyčajné miesta.

Dievčatko sa o Matildu staralo deň čo deň. Keď pršalo, držalo jej nad hlavou dáždnik. Keď na strašiačku Matildu štekal susedov pes, odohnalo ho a utešovalo ju, aby sa nebála. A každý večer, keď sa zotmelo a dievčatko sa ukladalo spať, zamávalo Matilde z okna a zaplo pre ňu malé nočné svetielko, aby Matilda vedela, že nie je sama.

Tak to šlo celé nezabudnuteľné leto, až kým jedného dňa dievčatko nepovedalo: „Zajtra sa musím vrátiť domov. To je

tam celkom vzadu,“ ukázalo na horizont. „Tam, kde zapadá slnko.“

Dievčatku sa po líci skotúlala slza, a keď uvidelo Matildin začudovaný pohľad, povedalo: „Som smutná.“ Matilda však nepoznala slzy, nevedela, čo znamená byť smutná. Odkiaľ aj? Koniec koncov, jej život bol doteraz úžasný. A predsa v sebe strašiačka objavila celkom nový pocit. Hoci ho nevedela pomenovať, bolo jej do plaču. Keďže však netušila, ako sa plače, a aj preto, lebo jej dievčatko na tvár namalovalo veselé lekvárové ústa, usmievala sa.

Na ďalší deň bolo všetko inak. Kým rodičia dievčatka nakladali kufre do auta, malá ozlomkrky uháňala cez slnečnicové pole. Vrúcne objala Matildu. „Opäť sa uvidíme,“ povedala vzlykajúc.

Aj strašiačka zľahka zložila ramená okolo dievčatka a pocítila teplo, do ktorého by sa najradšej navždy uložila. „Zostaň!“ požiadala dievčatko.

„Nemôžem,“ odvetilo. Akoby bolo aj ono pripútané o drevený kôl, ktorý mu nedovoľoval lietať ani behať.

Keď na dievčatko zavolali rodičia, nezmohla teda Matilda nič proti tomu, že sa vymanilo z jej objatia a presvedčivo sa usmialo. A odišlo.

Z diaľky Matilda videla, ako auto opustilo dvor. Dievčatko jej mávalo z otvoreného okna. To bolo prvý raz, čo sa Matilda musela s niekým lúčiť. A bolo to poslednýkrát, čo v to leto videla dievčatko.

Aby mala aspoň nejakú spoločnosť, volala odvtedy Matilda na vtáky nad hlavou: „Pod’te sem, priatelia moji! Porozprávajme sa.“ Zdalo sa však, že jej mávanie a volanie všetky tie drozdy a kavky, červienky a lastovičky, sýkorky, pinky a ďatle odplašovalo. A vtedy sa cítila Matilda Strašivtáková neskutočne osamelá.

Až kým v jej ruke jedného dňa nepristál obrovský zázrak v podobe malého lastobca.

Mats Píp

Spadol z neba – plesk, beng, aaau! –, akoby sa bol potkol a rútil sa dolu neviditeľnými schodmi. Matilda sledovala, ako zúfalo trepoce krídlami, v panike pípa a robí pri tom kotrmelce vo vzduchu.

Lastobec zo seba vypustil
„AAAAAAAAA-UFFF!“, zavadil
o striešku jej klobúka, skotúlal sa
jej po pleci a kopírcal sa dolu jej vystretým ra-
menom. No skôr než dopadol na zem, zachytila ho
Matilda do svojej dlane. Prstami cítila rýchly
tlkot vtáčikovho srdca.

A keď pomaly otvorila dľaň, objavila v nej kľbko hnedého a bieleho peria.

„Ublížil si si, vtáčik?“ spýtala sa ho ustarostene. Lastobec vykašľal slamu, narovnal sa a potom sa otočil k Matilde.

„AAAAAAAAAAAA!“ vykrikol.

A Matilda zakričala tiež: „AAAAAAAAAAAA!“

„TY prečo tak kričíš?“ spýtal sa lastobec s doširoka otvorenými očami.

„Myslela som si, že by to možno mohla byť vtáčia reč, keď TY celý čas kričíš.“

Lastobec zaujal bojový postoj s našuchorenými krídlami. „Počúvaj, nechám ťa nažive, ak ty necháš nažive mňa. Dohodnime sa teda, že to bolo nerozhodne. Maj sa!“ Lastobec chcel už-už uletieť, vtom sa však pozrel pomedzi Matildine prsty na zem a s panikou sa natlačil naspäť do jej dlane. „Och joj, to je výška! Nedá sa tam pozerat.“

„Prosím ťa, neodchádzaj!“ povedala Matilda. „Som taká osamelá. Malá spoločnosť by ma potešila.“

„Ja odtiaľto ani nemôžem odísť.“ Lastobec sa teatrálnie hodil do Matildinej ruky, tvár si zakryl krídlami a zvolal: „Som v pasci. Maamaaaaaaaaaa!“

„Čo je mama?“ spýtala sa Matilda.

Lastobec sa odvážil pozrieť na Matildu pomedzi pierka. „Ty nevieš, čo je mama?“ začudoval sa, na čo Matilda pokrútila slamenou hlavou. „No, mama je ako ty.“

Matilda sa porozhliadala, a keď v diaľke zbadala bal slamy, zavolala: „Maamaaaaaaaaaa!“

„Nie,“ poučil ju lastobec, „to je kopa slamy. Mama... má pre teba vždy za lyžičku medicíny, keď si chorá.“

„Ó, minule tu bol postarší pán. Vyliečil gazdovho koňa. To je teda mama?“

„To bol zverolekár.“ Lastobec premýšľal a potom povedal: „Mama ťa ľúbi, nech urobíš akúkoľvek hlúposť. Keď spadneš a udrieš sa, uteší ťa a uvarí ti šálku kakaa. Na ihrisku stojí na konci šmyklavky, aby ťa zachytila. Keď si smutná, vezme ťa do náručia. Keď nevieš zaspať, číta ti rozprávku. Tvoja mama sa vždy postará o to, aby si si mohla pochutiť na čerstvej dážďovke.“

„Fuuj!“ vydala zo seba s úsmevom Matilda.

„S mamou,“ pokračoval lastobec, „nikdy, nikdy, nikdy nie si sama. Ona je tvoj domov.“

„Domov,“ zašepkala Matilda. Teraz pochopila, že mať mamu musí byť to najúžasnejšie na svete.

A odrazu jej to došlo. Dotkla sa zlatého srdca, ktoré jej gazdova vnučka prišila na hrud', a vzrušene sa lastobca spýtala: „A venuje ti mama svoje srdce?“

Lastobec presvedčivo prikývol. „Áno,“ odvetil. „Pochopila si to. To je mama.“

Blažene sa usmievajúc pozrela Matilda na horizont. „Už teda viem, kde je moja mama.“ Začula, ako jej rýchlejšie bije srdce, ba dokonca ho zacítila. „Domov. Tam, kde zapadá slnko.“

„Och, to je ale veľmi ďaleko,“ poznamenal lastobec. „No čo už, nech ti je útechou, že ani moja mama tu nie je. Prichádza jeseň. Väčšina vtákov odlieta na juh. Ale ja, ako sa zdá, to sťahovanie prepasiem.“

„Prečo?“

„Ja som vrabec. Teda lastobec, aby som bol presný: syn lastovičky a vrabca. Preto som aj taký rozpoltený. Vlastne by som si tu po vrabcovsky rád zariadil pohodovú zimu. Na druhej strane lastovička vo mne túži po teple juhu. Na to by som však musel opäť vzlietnuť do vzduchu a mne už ani na tvojom pleci nie je všetko jedno. Je to pekelné vysoko.“ Lastobec opatrne nakukol cez okraj strašiačkinej ruky.

„Vysoko?“ spýtala sa Matilda. „Podľa mňa je to úžasné. Odtiaľto zhora je nádherný výhľad.“

„Nuž, ono je to tak, že ja mám strach z výšok.“ Lastobec zahanbene zvesil hlavu. Matilda naňho mlčky hľadela, a tak pokračoval: „To je, keď si celkom vysoko a potom sa dívaš dole a máš strach. A pretože mám strach z výšok, bojím sa, že spadnem. A pretože sa bojím, že spadnem, mám strach z lietania. A pretože mám strach z lietania...“ s povzdychom hľadel za svojimi súkmeňovcami, ktorí tiahli do svetla raných zôr. „Akože, skúsil som to. Zatvoril som oči a vzlietol

An illustration of a hand holding a pitchfork, with yellow leaves falling around it. In the background, three birds are flying against a light blue sky. The text is positioned in the upper right area of the page.

som. Ale raz som ich musel znova otvoriť, inak by som stratil svoju výletnú skupinu. A vtedy sa ma zmocnila panika a spadol som. Ostatní ma vysmiali a leteli ďalej.“ Lastobec zvesil hlavu. „Stále sa mi vysmieľajú. A nie div! Veď kto to kedy videl, aby vták nerád lietal?!“

Odrazu z diaľky začuli kliať gazdu. „A toto má čo znamenať?“ doteperil sa, krútiac hlavou. „Strašiak s vrabcom v ruke? Zmizni!“ Vidlami odplašil vtáčika, ktorý sa celý vyplašený skotúľal dolu za Matildu. Urobil niekoľko premetov vo vzduchu a pri dopade na zem sa trikrát odrazil ako nejaká skákavka – au, bum, bác! Potom sa trepotajúc krídlami ukryl v slnečnicovom poli. Odtiaľ lastobec pozoroval, ako gazda Matildu odviazal z kola. „Ešte aj toto. Teraz potrebujem nového strašiaka,“ hundral a kráčal s ňou cez pole.

„Hej, Mats!“ zavolať na lastobca niekto vysoko nad ním. Keď sa pozrel do neba, leteli na konci krdla ponad neho jeho súrodenci. Jeden z Matsových bratov naňho mávol krídlom. „Čo robíš tam dole? Pod' už! Toto je posledná výprava na juh. Jedno miesto je ešte voľné.“

Mats sa zhlboka nadýchol. Bolo mu to úplne jasné: ak by prepásol tento odlet sťahovavých vtákov, hrozila by mu tu ťažká zima. Rýchlo by ho začali ozia-

bať pazúriky a zásoby jedla už dochádzajú. No najviac zo všetkého ho desila predstava, že by tu zostal úplne sám. Už aj zima a hlad boli dosť zlé. No samota... nie, to nie je preňho. Na druhej strane by ten dlhý let nikdy, nikdy v živote nezvládol.

S búšiacim srdcom hľadel za tiahnucimi vtákmi. Potom sa pozrel na Matildu, ktorá sa naňho usmievala z gazdovej ruky, zatiaľ čo ju odnášal preč. „Ja,“ zakričal svojim súrodencom a potom si len pre seba zašepkal: „... nemôžem.“

Im však zakričal: „Prídem za vami! Pokojne leťte, dobehnem vás.“

„Ty si blázon!“ zavolať jeho brat. „Nikdy to nedokážeš.“ Mats si vzdychol. Toto nepočul prvý raz.

Nebol to však iba Matsov strach z výšok, čo ho primalo zostať na zemi. Po tom, čo mu Matilda zachránila život, bol teraz jej dlžníkom.

Prvé kroky

Lastobec nenápadne nasledoval gazdu ku kope konárov a palíc. „Aspoň na pekný oheň dnes večer budeš dobrá,“ povedal gazda Matilde, hodil ju na hromadu a odišiel.

„Oheň,“ zašepkala Matilda Strašivtáková s úsmevom, akoby to pre ňu bola dobrá novinka.

Lastobec čakal, kým gazda nezmizol v maštali. Potom docupital malými rýchlymi lastobčími krôčikmi k Matilde.

„Strašiačka,“ zašepkal.

„Ty si ešte tu!“ s potešením zvolala Matilda.

„Áno, sám tomu nemôžem uveriť. Počúvaj, strašiačka...“

„Volám sa Matilda Strašivtáková,“ povedala Matilda.

„Teší ma, ja som Mats Píp,“ predstavil sa Mats. Usmievali sa jeden na druhého, kým Mats z maštale nezačul gazdu a nespomenul si, že sa neprišiel len tak porozprávať. „Musíš odtiaľto zmiznúť, Matilda,“ zašepkal.

„Ale gazda povedal, že dnes bude oheň a že ma naň potrebuje. Nebolo by odo mňa zdvorilé nezúčastniť sa.“

„Matilda, ty nie si k ohňu pozvaná, ty máš BYŤ tým ohňom. Oheň je tvoj nepriateľ.“

„A to vieš odkiaľ? Ved' som sa s ním ešte vôbec nezoznámila.“

Lastobec sa tresol krídlom do čela a zhlboka sa nadýchol. A zrazu dostal nápad. Vzrušene Matilde povedal: „Počúvaj. Ostatné vtáky sa vydali na cestu tam, kde je najteplejšie. A to musí byť miesto, kde zapadá slnko, pretože tam je určite veľmi teplo. Koniec koncov, slnko tam zostáva

A whimsical illustration of a young girl with a large, round straw hat and a red coat. She has a small bird perched on her shoulder. The background is a warm, golden-yellow wash. In the bottom left corner, there are several bright yellow sunflowers. The girl is looking down with a gentle smile.

celú noc. Keďže
máme teda ty a ja
rovnaký cieľ, čo keby sme
sa vydali na cestu spoločne?“

„Ó, áno!“ zvolala Matilda nadšene. Lenže
potom sa zdalo, že jej čosi vrta v slamenej hlave.

„Ja vôbec neviem, ako sa chodí.“

Mats Píp sa zamyslene zahľadel na strašiačku.

Krátko nato stála Matilda prvý raz vo svojom
krátkom živote na vlastných roztrasených
slamených nohách. Pred ňou sedel Mats a di-
rigoval ju.

„Nemôžem uveriť, že vták učí strašiačku na
plašenie vtákov chodiť,“ poznamenal. „Tak poď,
musíš len klásť jednu nohu pred druhú.“

„To znie celkom jednoducho.“ Matilda urobila, čo jej Mats nakázal. No už pri prvom kroku sa jej jedna noha potkla o druhú a ona spadla, mávajúc rukami na zemi.

„No, ale nie je,“ okomentoval to Mats. Sledoval, či nejde gazda, kým sa Matilda opäť stavala do pozície. Po tom, čo to zafungovalo s prvým krokom, podaril sa na tretí pokus aj druhý. A nakoniec Matilda roztrasene kládla jednu nohu pred druhú.

„Ide to!“ volala nadšene. „JA chodím. Pozri, Mats, ja to dokážem!“ A báb, už zas ležala v prachu.

Matilda však nevedela, čo znamená vzdať sa, preto pokračovala dovtedy, kým pri chodení nemala akú-takú istotu. Svoje kroky nasadzovala veľmi vedome, čo vyzeralo dosť smiešne; asi ako keby vystupovala na päťdesiat centimetrov vysoké schody. Napriek tomu to fungovalo. Išla stále rýchlejšie, až kým nakoniec nelietala po poli bystro ako letný vetrik.

